

Hanna Rajalahti on journalistiikan vierailuprofessori Tampereen yliopistossa.

Harva toimiala sietää omia laatuvirheitään samaan tapaan kuin journalismi. Kun on pakko, niin oikaistaan. Muuten pidetään kiinni erheettömydestä.

Anteeksi, tein virheen

KIRJOITIN KERRAN JUTUN, jossa oli viisi virhettä. Edittoija löysi niistä kolme. Kahta hän ei havainnut, koska ei tiennyt haastateltavan nimeä eikä yrityksen fuusiohistoriaa. Ne täytyi oikaista jälkikäteen, kun jutun kohde otti yhteyttä.

Arvatkaa, oliko noloa! Mutta muita seuraamuksia siitä ei sitten tullutkaan kuin nolous ja oikaaisu.

Miksi mokasin? Oliko aihe vaikea? Vaivasiko kirjoitushetkellä kiire?

Tekosyitä tyynni. Ainoa mahdollinen syy lukuisiin virheisiin oli huolimattomuus. Syystä, jota en muista, jätin noudattamatta ammattitaidon kultaista ohjetta faktojen tarkistamisesta.

Ajankohtainen puhe journalismin laadusta voisi käsitellä myös sitä, miten journalismista saataisiin virheetöntä. Kuulostaako kohtuuttomalta? Ei pitäisi.

JOURNALISMIN yleisimmästä laatuongelmasta ei yleensä puhuta, siitä vaivataan. Näin kävi myös Ajankohtaisen kakkosen Media ja valta -teemaillalla 17.11.

Arja Alho (sd.) kertoi otta-neensa poliitikon uransa varrella yhteyden toimitukseen, kun hän on yrittänyt oikaista juttuihin lähes säännönmukaisesti ilmaantuneita virheitä. Myös emeritus-päätoimittaja Risto Uimonen totesi huomanneensa virheitä olleessaan juttujen kohde.

Sitten tv-keskustelu kiirehti tärkeämpiin kysymyksiin, muka. Vaikka journalismin, sen uskottavuuden ja arvostuksen kannalta mikään ei ole niin olennaista kuin faktojen paikkansapitävyys. Jos asiantunteva lukija löytää yhdestä jutusta virheen, miten hän voi luottaa muihinkaan juttuihin?

VAIKENEMISEN OHELLA laatuongelmasta selviytyy periaatteella hyökkäys on paras puolustus.

Yritysjohtaja Jari Sarasvuo kertoi TV2:n Pressikubissa 20.11. minkälaisilla journalistisilla käytännöillä hänen elämästään on saatu osin paikkansapitämättömiä juttuja lehtiin. Sen sijaan, että muut keskustelijat olisivat suhteuttaneet Sarasvuon väitteet journalistin ohjeisiin, he kiirehtivät kommentoimaan Sarasvuon persoonaa ja aiempaa julkisuudessa esiintymistä.

Media seisoo yhtenä henkilönä ammattikunnan erehtymättömyyden puolesta. Asenne yhdistää kaikkia professioita ja semiprofessioita: Eivät lääkärit tai arkkitehditkään erehdy papeista puhumattakaan (he taitavat nauttia taivaallista suojaa).

Olisi rehellisempää sanoa edes joskus *anteeksi, teimme virheen*.

AJANKOHTAINEN PUHE journalismin laadusta voisi käsitellä myös sitä, miten journalismista saataisiin virheetöntä.

Kuulostaako kohtuuttomalta? Ei pitäisi. Tätähän kuluttajat haluavat ostamiltaan tuotteilta ja palveluilta. Virheet, kuten eineksistä löytyneet työkalun palaset, päätyvät yleensä uutisiksi.

Internet ja sen keskustelupalstat edistävät kuluttajien mahdollisuutta havaita journalismin virheet. Keskustelu toimittajien ammattitaidosta kiihtyy nollasta sataan, jos yksikin lukija löytää jutusta epäjohtomukaisuuden tai virheen.

Noloa meille kaikille, jos kansalaisjournalismista tulee ammattilaisten työn tarkistusta.